

Список використаних джерел:

1. Lymer A. The international taxation system / A. Lymer, J. Hasseldine. Boston: Kluwer Academic Publishers, 2002. – XIII. – 319 p.
2. Свердан М. М. Налог на богатство – универсальная форма налогообложения частной собственности / М. М. Свердан // Экономика, управление, финансы: материалы III Междунар. науч. конф. (г. Пермь, февраль 2014 г.). – Пермь: Меркурий, 2014. – С. 67–77.
3. Свердан М. М. Податок на багатство – ознака заможного суспільства та передумова утвердження статусу фіскальної держави / М. М. Свердан // Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: шляхи та засоби побудови: Матеріали всеукраїнських наукових економічних читань з міжнародною участю. – Миколаїв: НУК, 2011. – С. 255–261.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

Веклич В.О.

*кандидат юридичних наук,
заступник завідувача кафедри,
Навчально-науковий інститут права
імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом*

**ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ,
ЩО ВИНИКАЮТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОЯВІВ КОРУПЦІЇ:
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

*Коли з постаменту впала фігура,
Останками каменю вкрилась бруківка,
Падіння богів. Де твоя партструктура,
Невже ти не знав, що народ – вибухівка?
Коли з постаментів злітають гіганти
І б'ють землю носом, здіймаючи пил,
Уламки розкидані будуть асфальтом,
Розбившись безформно у безлічі брил.
Тирани не варті своїх монументів,
Їх доля – це прах, їх минуле – це страх,
Фігура зруйнована буде доценту,
І в землю вросе безкрилений птах.*

Софія Костицька («Леніногорія») [2, с. 148]

Значна поширеність корупції у пострадянському просторі з одного боку зумовлена матеріалістичним підходом до дійсності, що утвердився за часи панування комуністичного ладу, а з іншого – фактичним несприйняттям конструктивних моделей поведінки, які б дозволяли перспективну взаємодію у суспільстві без використання корупційних інструментів. Останнє

поєднується з нерозумінням стратегічних чинників і причинно-наслідкових зв'язків, що опосередковують процеси, з якими у підсумку стикаються як посадові особи, представники підприємницького середовища, так і пересічні громадяни охоплених корупцією країн. Адміністративне ж право, виступаючи засобом регулювання суспільних відносин у сфері взаємодії органів державної влади і громадян (як відповідних країн, так й іноземців), зазнає впливу відповідних деструктивних тенденцій і процесів, що існують у суспільстві як такому. З одного боку спостерігається зниження ефективності правового регулювання суспільних відносин у країні в цілому, а з іншого – саме правосприйняття (і законодавство) деформується під впливом неправових інтересів посадових осіб, котрі прагнуть долучитися до перерозподілу корупційних надходжень і мають доступ до впливу на законотворчий (нормотворчий) процес.

Слід вказати, що «принцип комплексності передбачає всебічне дослідження причинних взаємозалежностей, комплексну оцінку вхідних параметрів функціонально-структурної будови, їх зміну та розвиток на досліджуваному об'єкті у просторі й часі, за кількісними і якісними ознаками та вхідні параметри цього процесу» [3, с. 123]. Досліджувана ситуація фактично забезпечує стабілізацію і утвердження в країні корупційної системи відносин, представники якої задля самозбереження вживають заходів превентивного характеру, блокуючи (нівелюючи) сприйняття суспільством і утвердження правових цінностей і цінностей морального характеру, що зумовлюють налагодження і утвердження взаємодопомоги і підтримки, які б уможливили витворення громадянського суспільства з поширенням впливу останнього на різні сфери державного і суспільного життя (або продукуючи його видимість).

Слід підкреслити системний характер згаданої протидії, яка може включати як використання різних умовно-правових заходів («зловживання правом»), так і політичних, економічних, дипломатичних, інформаційних, військових заходів тощо. Наочним прикладом цього є системне використання захоплених територій: «за допомогою анексії Криму Москва не лишень викликала в своїх громадян стан націоналістичної ейфорії, але також зробила у їх очах Україну ворогом і зараз може не турбуватися щодо поширення демократії на Росію опісля української революції гідності» [1, с. 29].

Наведена ситуація притаманна передусім для тих країн, у яких за умов поширення псевдоринкової економіки (фактично ж її «корупційної моделі») було збережено вплив старої партноменклатури або осіб, котрі були до неї наближеними. У подальшому убезпечення відповідної системи суспільних відносин потребувало активної цілеспрямованої діяльності, яка б нівелювала потенційні загрози щодо неї (з убезпеченням позицій відповідних посадових осіб або тих учасників, котрі здобували переваги чи пріоритетне становище завдяки її використанню). Об'єктивним чинником тут є деструктивна діяльність і розвідувальних органів різних держав світу, а також кримінальних угруповань, які схильні використовувати значне поширення корупції у суспільстві як засіб для полегшення неправових заходів, що можуть

вживатися як задля здобуття ресурсів економічного характеру для проведення операцій, так і для підтримання подальшої діяльності.

Адміністративне право, маючи на меті упорядкування суспільних відносин безпосередньо у адміністративній сфері, за наведених умов може зазнавати деформації у наступних аспектах:

1. Законотворчість як безпосередня діяльність, що пов'язана з виробленням норм права і без належного контролю з боку громадянського суспільства може коригуватися відповідно до неправових інтересів окремих учасників суспільних відносин (за умови значного чи «кризового» рівня поширення корупції подібна активність стає самоочевидною).

2. Правозастосовча практика, виражаючись у діяльності щодо використання самих норм права (законодавчих приписів «кризового» типу, зумовлених поширенням корупції у значних масштабах).

3. Деформація принципів засад адміністративного права як галузі права (з його перетворенням на інструмент забезпечення вузьких або неправових інтересів обмеженого кола осіб, котрі долучені (з наявністю відповідних інструментів впливу) до управління суспільними відносинами).

4. Корозія (деградація) суспільних відносин у адміністративній сфері у зв'язку з невідповідністю регулювання реальному стану суспільних відносин.

Прояви деструктивних тенденцій у адміністративному праві можна розглядати як у контексті діяльності внутрішньодержавних зацікавлених сторін (котрі мають неправові інтереси), так і діяльності зовнішніх щодо держави сил (які зацікавлені у її руйнації або вилученні ресурсів): «відомо, що агресії потрібно чинити опір, бо іншого виходу немає (це доводить уся світова історія)» [4, с. 312]. Тут доречно окреслити деякі причинно-наслідкові зв'язки, які виникають через значне поширення корупції у суспільстві:

- Невідповідність адміністративно-правового регулювання стану суспільних відносин призводить до розбалансування останніх, тим самим зачіпаючи їх сукупність на системному рівні (через домінуючий характер адміністративного впливу й широкі можливості для зловживання ним).

- Системна розбалансованість суспільних відносин спричиняє виникнення (або ж є фактором) поширення деструктивних тенденцій у різних сферах, зачіпаючи й ті, які є вагомими щодо життєзабезпечення суспільства, держави й індивіда: освіта, охорона здоров'я, наукова сфера, збройні сили і військово-промисловий комплекс, а як наслідок – економіка, політика і право.

- Об'єктивна неосвіченість посадових осіб (представників адміністративно-управлінської чи законотворчої сфери) або ж невідповідність рівня їх підготовки завданням, які вони мають реалізовувати відповідно до покладених на них згідно з адміністративним правом обов'язків (невідповідність займанню посадам) у подальшому призводить до неадекватності управлінських рішень і подальшого розбалансування адміністративної сфери і відповідного права.

- Намагання посадових осіб закріпитися на займаних посадах часто виражається у створенні перешкод для просування на вищі рівні осіб, котрі хоча й не належать до «груп технічної взаємодії», але відзначаються порівняно вищим освітнім рівнем або рівнем обізнаності. У цьому контексті

слід відзначити можливість введення оціночних критеріїв при доборі нових посадових осіб на вакантні адміністративні посади (наприклад, при формуванні Національного антикорупційного бюро України).

- Згадані вище тенденції опосередковують сприйняття корупції у суспільстві в якості належного явища, тим самим завдаючи удару по рівню освіти (коли реальне опанування знань студентами стає другорядним фактором за умови, якщо зберігається), рівню розвитку науки (коли пріоритетного характеру набуває «іміджевий аспект» набуття посадовими особами вчених звань і ступенів навіть без відповідної підготовки), кваліфікованості медичного персоналу (наслідок поширення корупції, що об'єктивно може розглядатися у якості організації вбивства значної кількості осіб долученими до корупційної діяльності представниками адміністративної сфери включно з відповідними посадовими особами міністерств і президентами країн).

- Інтерполювання фактичного низького рівня освіти кадрів, незадовільної охорони здоров'я населення і невідповідного сучасним викликам наукового середовища у подальшому стає каталізатором для процесів, що уможливають ліквідацію держави, чия вразливість за таких умов значною мірою зростає щодо внутрішніх і зовнішніх загроз.

Отже, розвиток адміністративного права за умови корумпованості самого середовища його застосування вимагає адекватної діяльності не лише самої державної влади, але й громадян, котрі прагнуть збереження власної державності. Активність останніх має бути спрямована на превентивну взаємодію щодо виявлення і припинення корупційних діянь у суспільстві з виробленням і закріпленням у праві, зокрема адміністративному, саме тих моделей поведінки і принципів, на яких вони ґрунтуються, які б дозволяли законодавству відображати правові засади щодо належного («справедливого») і узгодженого співіснування індивідів у суспільстві з широкою протидією деструктивним проявам (за допомогою адміністративно-правих інструментів).

Список використаних джерел:

1. Аслунд А. Курс Кремля / Андерс Аслунд // Новое время. – 2017. – № 6. – С. 29.
2. Костицька С. Лабіринти метамофоз: поезії / Софія Костицька. – Обране і нове. – Дрогобич: Коло, 2016. – 256 с.
3. Литвиненко В. І. Протидія корупції в Україні: адміністративно-правові засади: монографія / В.І. Литвиненко. – К.: «МП Леся», 2015. – 472 с.
4. Фельштинський Ю. Третя світова: битва за Україну / Юрій Фельштинський, Михайло Станчев. – К.: Наш формат, 2015. – 408 с.